

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Valnämnden

Datum:
2022-01-27

Diarienummer:
VLN-2021-00005

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet per december 2021

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** godkänna kommunledningskontorets förslag till uppföljning av ekonomi och verksamhet per december 2021 enligt bilagd handling, samt
2. **att** översända upprättade handlingar i valnämndens uppföljning till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunledningskontoret har sammanställt förslag till uppföljning av ekonomi och verksamhet för 2021. Uppföljningen omfattar samtliga underlag som ska lämnas till kommunstyrelsen för uppföljning av verksamhetsåret 2021.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven bedöms inte vara relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag och i perioder mellan val, såsom år 2021, består nämndens arbete till övervägande del att upprätthålla den politiska verksamheten. Under året påbörjades emellertid inventering av vallokaler och lokaler för förtidsröstning inför de allmänna valen 2022 samt en del övrigt förberedelsearbete.

Nämnden tog under året fram förslag till beslut om antal valdistrikt för Uppsala kommun inför det allmänna valet 2022 och val till europaparlamentet 2024 och

kommunfullmäktige beslutade i enlighet med förslaget i september 2021. Därefter fastställde Länsstyrelsen antalet valdistrikt för Uppsala kommun i enlighet med kommunens förslag.

Bokslutets resultat är ett överskott om 0,1 miljoner kronor vilket är en positiv avvikelse med motsvarande belopp i förhållande till budget. Avvikelsen förklaras främst av att inventering av vallokaler haft lägre kostnader vilket också förklarar avvikelsen från prognos.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 27 januari 2022
- Bilaga 1, valnämndens uppföljning och sammanställda analys av 2021

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden
Årsrapport

Datum:
2022-01-27

Diariern:
VLN-2021-00005

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens uppföljning och sammanställda analys av 2021

Uppföljningen av verksamhet och ekonomi per december syftar till att ge en helhetsbild av nämndens resultat för 2021. Årsredovisningen omfattar ekonomiskt bokslut, uppföljning av kommunfullmäktiges styrsignaler från Mål och budget, uppdrag som tillkommit under året och den uppföljning nämnden själv gör för att följa upp sin verksamhetsplan. Utifrån underlagen gör nämnden en sammantagen bedömning av resultatet av arbetet inom sitt ansvarsområde.

Uppföljningen omfattar samtliga underlag som nämnden ska lämna till kommunstyrelsen vad gäller uppföljning av verksamhetsåret 2021. För år 2021 besvaras även de frågor om synpunktshantering och covid-19 som kommunstyrelsen ställt till nämnden.

Nämndens uppdrag

Valnämndens uppdrag är att på lokal nivå ansvara för genomförandet av allmänna val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar i enlighet med gällande lagar.

Det innebär att Uppsala kommuns valnämnd är lokal valmyndighet och har hela ansvaret för genomförandet av röstning inom kommunen. Valnämnden utser och utbildar röstmottagare, beslutar om vallokaler och lokaler för förtidsröstning samt ser till att allt material finns på plats då röstning ska genomföras och svarar för den preliminära räkningen av rösterna dels på valkvällen, dels på onsdagen och eventuellt torsdagen i veckan efter valdagen.

Nämndens verksamhet

Valnämnden har under 2021 haft sex nämndsammanträden.

Ordinarie ledamöter 2021	Ersättare 2021
Johan Pelling (S) ordförande	Kerstin Ramdén (S)
Ingemar Virsén (KD) 1:e vice ordförande	Hossein Aminaey (S)
Tone Tingsgård (S)	Johan Rendel (M)
Abbas Al-Janabi (S)	Olga Granlöf (C)
Anders A Aronsson (L)	Jan Höglund (V)
Ylva Lindahl (MP)	
Jan Öhman (M)	
Kajsa Lindner (C)	
Andreas Haidemenos (V)	

Nämndens styrning och kontroll

Valnämndens planering och styrning av verksamheten för 2021 tog sin utgångspunkt i Mål och budget 2021 med plan för 2022 och 2023. Det inriktningsmål och uppdrag som var möjliga att arbeta med inom nämndens ansvarsområde har brutits ner till två åtgärder för 2021.

Nämnden har följt upp arbetet genom löpande kontakter med förvaltningen och i samband med den kommunövergripande uppföljningen i april, augusti och i årsbokslutet.

Verksamhetsåret 2021

Viktiga händelser under året

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag och i perioder mellan val, såsom år 2021, består nämndens arbete till övervägande del att upprätthålla den politiska verksamheten. Under året påbörjades emellertid inventering av vallokaler och lokaler för förtidsröstning inför de allmänna valen 2022 samt en del övrigt förberedelsearbete.

Nämnden tog under året fram förslag till beslut om antal valdistrikt för Uppsala kommun inför det allmänna valet 2022 och val till europaparlamentet 2024 och kommunfullmäktige beslutade i enlighet med förslaget i september 2021, därefter fastställde Länsstyrelsen slutligt antalet valdistrikt i Uppsala kommun i enlighet med nämndens förslag.

Nämndens verksamhet har under året inte påverkats av pandemin.

Under året har valnämndens kansli deltagit i erfarenhetsutbyte med övriga större kommuner samt Valmyndigheten och Sveriges kommuner och regioner.

Sammantagen måluppfyllelse

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag och i perioder mellan val, såsom år 2021, består nämndens arbete till övervägande del att upprätthålla den politiska verksamheten. Det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges

inriktningsmål är begränsat. Valnämnden har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till samtliga nämnder. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2021 – 2022.

Ett uppdrag är i Mål och Budget 2021 direkt riktat mot nämnden och ett kvarvarande uppdrag från Mål och budget 2018. Hur dessa hanterats redovisas nedan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Måluppfyllnad: delvis

Kommentar: Nämnden har under hösten 2021 påbörjat arbetet med att finna tillgängliga och ändamålsenliga vallokaler och lokaler för förtidsröstning.

Kommunfullmäktiges uppdrag		
Uppdrag	Nämnd	Status och slutår
<p>19. Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.</p> <p>Uppdragsbeskrivning: Ingen ska lämnas utanför. Det är en av de övergripande principerna i Agenda 2030, och något som bör genomsyra kommunens arbete för att uppnå de 17 globala målen för hållbar utveckling. Kommunens verksamheter behöver utforma sin service för att tillgodose och möta invånarnas behov och förväntningar på bästa sätt. Alla kommunens verksamheter ska systematiskt arbeta för att identifiera särskilda behov och göra anpassningar för att nå alla på lika villkor för att skapa ett jämlikt och interkulturellt samhälle. För att åstadkomma detta behöver verksamheterna utarbeta en systematik för att identifiera och möta målgrupper med särskilda behov. Behoven ska vara utgångspunkt när kommunens verksamheter agerar, kommunicerar och prioriterar.</p> <p>Kommentar: Det ingår i nämndens grunduppdrag att det finns tillräckligt med tillgängliga och ändamålsenliga vallokaler och lokaler för förtidsröstning. Nästa val är i september 2022 och arbetet med att finna lokaler har pågått under hösten 2021.</p>	Alla	Pågår 2022

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Status
<p>Säkerställ tillgänglighet för alla målgrupper i arbetet med valdistrikt, vallokaler och lokaler för förtidsröstning.</p> <p>Kommentar: Valnämndens arbete med att ta fram förslag till valdistrikt för beslut i kommunfullmäktige är slutfört. Beslut togs av kommunfullmäktige i september 2021. Under hösten 2021 startade arbetet med att ta fram tillgängliga och ändamålsenliga lokaler för förtidsröstning och vallokaler inför genomförandet av valet 2022. Det är en utmaning att hitta lokaler som är både tillgängliga samt uppfyller de nya lagkraven kring skydd av valhemligheten. Arbetet med att finna lokaler fortsätter 2022 med två åtgärder inom det kvarvarande uppdraget 8.1 Öka valdeltagandet i områden och för grupper</p>	-	Alla röstberättigade ska ha likvärdiga möjligheter att delta i demokratiska val.	Pågår

med låg valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande.

Indikator

Uppdrag 19. Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.

Indikator	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Andel tillgänglighetsanpassade vallokaler och lokaler för förtidsröstning Kommentar: Det ingår i nämndens grunduppdrag att det finns tillräckligt med tillgängliga och ändamålsenliga vallokaler och lokaler för förtidsröstning. Nästa val är 2022.	-	-	Alla	-

Kvarvarande uppdrag

Uppdrag	Nämnd	Status och slutår
Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN) Uppdragsbeskrivning: Förekomst av och spridning av desinformation i sociala- och i andra medier leder till att valnämndens arbete med att genomföra demokratiska val försvåras. Det kan leda till ett minskat valdeltagande. För att minska risken för förtroendeförlust behöver information om nämndens oberoende ställning tydliggöras och stärkas. Kommentar: Valnämnden har ett avgränsat uppdrag och i perioder mellan val består nämndens arbete till övervägande del att upprätthålla den politiska verksamheten. Det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål 2021 är begränsat.	KS, VLN	Pågår

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Status
Säkerställ att information om nämndens ansvarsområde är tydlig och tillgänglig (riskåtgärd). Kommentar: Bevakning har skett under året för att säkerställa att information om nämndens ansvarsområde är tydlig och finns tillgänglig på Uppsala kommuns hemsida. Vidare bevakas och besvaras frågor kring nämndens verksamhetsområden skyndsamt och kontinuerligt.	-	Ökat förtroende för valnämndens verksamhet, högre valdeltagande.	Klar

Ekonomiskt resultat

Valnämnden				
	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2021	2021	2020	202108
Politisk verksamhet	1,2	0,1	0,2	0,0
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	1,2	0,1	0,2	0,0

Bokslutets resultat är ett överskott om 0,1 miljoner kronor vilket är en positiv avvikelse med motsvarande belopp i förhållande till budget. Avvikelsen förklaras främst av att inventering av vallokaler haft lägre kostnader vilket också förklarar avvikelsen från prognos.

Utvecklingen över tid

Bemanning och organisation av valnämndens kansli ses kontinuerligt över för att anpassas till aktuell verksamhet. Det innebär bland annat att bemanningen anpassas till om det är valår eller inte. Valnämndens kansli skulle behöva en viss bemanning även under mellanvalsåren för att hålla bibehålla kontinuitet inom verksamheten när valen nu sker med tätare intervall under kommande år. Det allmänna läget i Sverige och risken för bland annat yttre påverkanskampanjer och eventuella extraval medför även detta att nämndens kansli behöver ha en viss bemanning även under mellanvalsår.

Framtida utmaningar

Den 11 september 2022 är det val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Valnämndens uppdrag är att genomföra ett tryggt, säkert och tillgängligt val.

Under 2018 tog riksdagen beslut om förändringar av Vallagen vilka trädde i kraft i januari 2019. En viktig förändring var ett krav på att platsen där valsedlarna läggs ut ska vara avskärmd. Ingen väljare ska uppleva en risk för att röja sin valhemlighet när den tar valsedlar från valsedelstället. Förändringen stärker skyddet för valhemligheten och minskar risken för att väljare ska utsättas för otillåten påverkan i samband med röstningen.

Vid genomförandet av Europaparlamentsvalet 2019 tillämpades den nya lagstiftningen för första gången. Avskärmningarna som nämnden använde vid valet 2019 fungerade tillfredsställande men nämnden ser att det kommer bli en än större utmaning att ordna avskärmningar och logistik i lokalerna inför genomförandet av valet 2022 då det är tre val som ska genomföras.

Skyddet av valhemligheten kommer att ställa krav på en förbättrad logistik och hantering av köer vid vallokaler och lokaler för förtidsröstning, detta innebär att den totala bemanningen kommer att behöva utökas.

Nämnden kommer att följa den fortsatta pandemiutvecklingen inför genomförandet av valet i september 2022 och de anpassningar som kan behöva göras kommer att genomföras. Vid inventeringen och bokningen av vallokaler och lokaler för förtidsröstning så tas även hänsyn till att valet ska gå att genomföra på ett smitt säkert sätt. Nämndens uppdrag är att genomföra ett säkert och tryggt val och i detta uppdrag ligger även att skapa trygghet kring att det kommer vara säkert att rösta även om pandemin fortfarande skulle pågå.

Arbetet med att boka upp och inventera vallokaler och lokaler för förtidsröstning inför valet 2022 har påbörjats och nämnden ser stora utmaningar att hitta lämpliga lokaler. Det är framförallt lokaler för förtidsröstning som det kommer att bli en stor utmaning för att tillskapa en bra logistik i lokalerna. Nämnden ser också utmaningar i nybyggda

bostadsområden då dessa områden innehåller få större samlingslokaler som går att använda till vallokaler, exempelvis Kungsängen (Industristaden).

Den ökade polariseringen inom flera områden i samhället påverkar förutsättningarna för att genomföra demokratiska val liksom risken för förekomst och spridning av desinformation i sociala medier och i andra medier. Ojämligheten i levnadsvillkor ökar, både mellan individer och mellan olika bostadsområden. Inkomstskillnaderna växer liksom skillnaderna i sysselsättning och hälsa. Samhällsklimatet upplevs som allt hårdare. Lokalt kan detta ta sig uttryck i form av social oro och en ökad närvaro av ickedemokratiska krafter och metoder.